

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotioне boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De his quæ victoriam tentationum impediunt. Cap. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Clima.
gradus 4.
de obediencia.

Mattb. 5.
n. 4.
Mattb. 7.
n. 2.
Psal. 40.
n. 2.

Prov. 30.
n. 5.
Mattb. 4.
Cassian.
coll. 22. c.
10.

interficit. Optimè Climacus ait: Qui cæcum duce pastore, gregem vix ignarum ductor, infantem patre suo, agrotum medico, gubernatore nauem destituit & fraudat, utrisque periculum parat. Qui vero sine patris auxilio, contra spiritus nequam pugnare nescit, ab illis occiditur.] Compatere alius tentatis & tribulatis, eisque pro posse subfidium impende, vt & tu in simili necessitate positus misericordiam consequaris, & efficacibus gratia auxiliis adiuueris. Nam scriptum est: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.] Et quia mensura mensi fueritis, remeietur vobis.] Et beatus, qui intelligit super egenum, & pauperem: quoniam in die mala liberabit eum Dominus.] Tandem in promptu habeas verba Scripturæ sanctæ, cuilibet tentationi repellenda accommodata, quæ velut iacula potentissima in hostem aduersus te pugnantem intorques. Omnis enim sermo Dei, ignitus clypeus est omnibus sperantibus in se.] Sic Dominus tentanti dæmoni, sacrum Scripturarum sermones opposuit, vt fraudulentis suggestionibus inimici, inquit Cassianus, nos quoque similiter memoria Scripturarum debeamus obſistere. Sihis remedii fideliter viſus fueris, pro certo habeo, quod gratia Dei tibi adebit, vt tentationes vincas, hostes protervas, & teipsum mundum incontaminatumque custodiendas, ac tandem coronam seruorum fidelium & victorum obtineas.

De his, qua victoriā tentationum impediunt.

CAPUT XI.

EN T A T I O, vt non semel diximus, cōdīctus est bellū, quo dæmones, & alij aduerſarij humanę salutis aduersus homines pugnant, & homines non tantum pro victoria, sed etiam pro aris ſocisq; decerant. Non solum ergo hī arma ostendēdā, & ministranda sunt, quibus pugnant, sed etiam aperienda pericula, & negligētiae, aut ſtultitiae pependant, quibus, si non occurrant, abſque dubio in hoc accipiti bello vincetur. Hæ autem ſtultitiae eisdem omnino sunt, quæ in corporali bello, quod aut pro defendenda Republica, aut pro expugnanda aduersoriorum arce victoriā, & felicem prælii ſuccesum impediunt. Bellum enim animæ, ex quo ſalutē eterna depender, non minus quam visibilia bella prudentiam, & dexteritatem requirit, vt optatum finem, ſilicet hostium fugam, vel mortem, & claram victoriā obtineat. Nam & Salomon ait: Cum diſpoſitione initur bellum: & erit ſalus vbi multa conſilia.] Eſt ac fi diceret: Prudenter bella gerenda sunt, quorum ſalus, id eſt, concupita victoriā, non tam ex militum numero & copia, quam ex eorum inuiolabili ordine pendet, & ex dueū ſapientia atque conſilio. Et meritò viribus ſapientia prefertur, quæ vires animat, & vbi & quando oportet, ad victoriā conſequendam affluit. Dicatur igitur: Melior eſt ſapienția quam vires, & vir prudens quam fortis.] Quoniam niſi vires ſapienter moeuantur, non ſalutem ſed exadiuum afferent; & vir fortis ſine ſapiencia, à fortitudine declinabit, & in temeritatem propendet. Quæramus itaque imperitias militum & Imperatorum, qui bella vitibiliā gerenda ſuscipiunt, & ipſorum ignorantia, ac imprudentia nos ad diſcendam ſapiențiam, & tentationes vincendas erudiant.

Prov. 24.
6.

Sapien. 6.
1.

Diony. li.
darem, tentatio-
num. art.
12.

Iaco bi Aluarez operum tom. 2.

A adiuuare non poſſint. Quomodo enim aciem aduersariorum ſimil irruentein, & ſecundūm omnes suas partes ſe iuuantem, diſſcient, qui ſeparati belligerantur, & ſinguli ſolis propriis viribus, & nihil ab aliis accipientes, hoſtem multipliē adoruntur? Ita in tentationis conſulti ſtultitia eſt, ſi vires internas habeas in diuersa diſtractas, & à teipſo diuerſorum, immo & contrariorum amore diſſideas. Si hoſtis ergo voluntate ad prauum conſenſum trahit, intellectus illius conſenſus prauitatem indagans, fe volūtati cōſocie, appetitus mortificatione cohabitibus voluntati ſeruiaſ, lenius ab eo, quod pellicit, pro voluntatis obſequio diſſigat. Nam ſi vires aut comites, aut pedileque voluntatis eam deſerant, aut etiam aduerſario faueant, non mirum ſi ipla diſſiliat.

B Altera ſtultitia artis militaris eſt, ſi milites ab Imperatore, & à ſemetiplus mutuo diſſentiantur. Duce namque vnum præcipiente, milites aliud facient, & dum ipſi diuersa aggrediuntur, & in contraria diuiaſi hunc, nullo negotio ab aduerſario vincentur. Sic ſi ab amore Prælatorum & fratrū te ſegreges, quorum orationibus, exemplis, & adhortationibus in tentatione iuandas, non mirum ſi tentatione vincariſ. Annon ſcriptum eſt: Vx̄ ſoli, quia cum ceciderit, non habet ſubleuantem fe.] Solus vero eſt, ſi corpore tantum in congregations habites, moribus autem, & voluntatis concordia ſine comite, ſociō que conſutas. Profeſtò, ſi quipiam prævaluerit contra vnum, duo reſiſtūt ei: tuniculus triplex diſſicil rumputur.] Sicut ergo funis ex triplici chorda contextus non facile cedit volenti eum rumpere, ita mutua charitas ex triplici ſune compoſita, qua Deum propter ſeipſum amamus, & alios propter Deum diligimus, & noſtram ſalutē propter ipsum Deum amore completimur, non facile tentationibus ſuperabitur. Ac proinde alius amoris nexus iungamur, quorum viribus fulci aduerſarios ſuperemus. Fratet quippe, qui adiuuatur à fratre eſt quali ciuitas firma, qua machinas, & tormenta bellica aduerſariū iuiderit.]

C Tertia belli imperitia eſt, exercitum imparatum eſſe, arma neceſſaria non ſumere, & in loco periculoso ac minimè munito, ſine timore dormire. Hæ cauſa occiſionis Amalekitarum fuſt: qui ſuccenſa Siceleg, diſcumbebat ſuper faciem vulnera terræ comedentes, & bibentes, & quaſi festum celebrantes diem. Percuſſit autem eos Dauid, à vespere uſque ad vesperam alterius diei, & ferē non euiaſit ex eis quiſquam.] Ita imperitia erit in ſpirituali bello cum diabolo, ſi te negligentem, & imparatum inueniat. Quare ſemper teipſum inſpi- ce, & omnia loca circumquaque perlustra, ſemper arma virtutum para, & auxiliis diuinis oratione comparatis te communis; ſemper vigila, & caute ac prudenter te habe, ne ab hoſte ſubito irruente vulnereris. Ad hanc ſalubrem præparatiōnem hortabatur ſuos diſcipulos Dominus illis verbis: Sint lumbi vestri præcincti, & lucerna ardentis in manibus ueltis.] Lumbi enim virtute præcincti mentem fortificant, & lucerna manu accepta, pericula manifestat. Hanc armorum acceptiōne iubet Paulus, dicens: Accipite armaturam Dei, vt poſtitis reſiſtere in die malo, & in omnibus perfecti ſtare.] Nam imbellis cum optimo bellatore, & inermis cum armato confiſgens, libinetiſſaut mortem, aut vincula aſcifit. Hanc in loco periculoso vigilantiā clamat illa ſententiā Salvatoris. Vigilate & orate, ne in treſis in tentationem.] Qui enim non vigilat non ſolum tentatur (quod etiam vigilatibus accidit) ſed per conſenſum, tentationis profundum ingreditur. Ac denique omnia comprehendit Ecclesiasticus, dum

Ecclef. 4.
10.

Ecclef. 4.
12.

Prov. 18.
n. 19.

1. Reg. 30.
16.17.

Luke 11.
n. 23.

Ephes. 6.
13.

Mat. 26.
n. 41.

Eccles. 11.
27.
ait: In die bonorum, ne immemor sis malorum. Ita felicet, ut in die pacis, & tranquillitatis te venture forsitan tentationis cura solliciter, & in paradi ad bellum armis se animus diligenter exerceat.

Sequitur quarta imperitia in bello; ea autem est, si quis ex nostris viam ingrediendi aduersarii aperiat, & cum hostibus frēderā iungat, qui irruentes, & illum sui Regni traditorem, & reliquos infēli seruitū subiicit, aut insperata morte præcipiat. Sic stultum est tentationi ianuam consensu aperire, & cum hoste anima, id est, cum peccato frēdus inire. Vnus iudas, qui ad Christi collegium pertinebat, salvatorem suum inimicis tradidit, & tradidit vitam occidit: eodem modo vñus consensu voluntatis vitam anima in nobis metiūs interimit. Ne ergo, ianuam aperiamus hosti, sed portiū eius dolofa verba refutemus. Quod præcipit Paulus, dum ait: Nolite locum dare diabolo.] Qui enim, ut inquit Anselmus, suggestionibus eius consentit, dat ei locum in se. Claudendum est cordis ostium, ne tentator ingredietur. Tentator non cessat pulsare, ut irrumpt. Si clausum inuenierit, transiit. Quia vero in vestra potestate est, hoc ostium claudere, nolite locum dare diabolo. Etenim si intraut & possedit, aut tu neglegenter clausisti, aut claudere neglexisti.] Hac ille. Imitandus ergo est Eliseus, qui prævidens spicularem à rege Ioram missum ad occidendum se, dixit servis qui cum eo erant: Cladite ostium, & non sicut eum introire.] Sic prudentes cogitationes servis designatae ostium cordis claudunt, ne nuntius mortis, id est, prauus consensus introeat. Ipso namque admisso è vestigio vita discedet, & mors peccati, quam super omnia timere deberemus, adueniet.

Poſt hanc quartam stultitiam exponamus quintam, qua milites laboriosè, & cum suo periculo hostibus reluctantur, quos poſſent sine vīo periculo & labore subiicere. Industria quidem bellī est, si Imperator videat hostes fame, aut infanibili morbo laborantes, prælio abſtineat, protelate confictum, vt sine vīo lo fuorū periculo, illos non tam enfe, quām morbo & fame conficiat. Stultus autem esſet si opportunatatem præueniens, cum hostibus manus conſereret, quos præcognita alimentorum necelitas furore leones faceret, & ad fortissimum pugnandum acueret. Sic stulti fūnt, qui importunas quādam rētationes, quas poſſent ſolo contempnū, & reſpectu mentis ad aliqua viuitora proterere, volunt moleſtia corporis, fractiōne capitis, & signis externis, gelibūque fugare, quibus præſentibus & afſcientibus, ſcīp̄os ridiculos, & pene fatuos ostendunt. Cū turpes imagines, aut cogitationes blasphemiae ante oculos cordis vobis noſtentibus circuolitare, & liberè vagare confiſcītis, quid ad eas abigēdas inſuetis motibus infantis? Peccatum non in leniſſe ſed in conſenſu eſt, ſenſum manuſuetū & tranquillē ſupportare, conſenſum autem cohibete, & huicmodi delirantorum contempnū ea ſine dubio vincetis. Dominus Deus, qui duxtor eſt vester, pro vobis ipſe pugnabit, ſicut fecit in Aegypto cunctis videntibus.] Annon Aegyptum ſeculi, aut ſecularis vitæ ſolo contēptu & derelictione proſtratis, & pugnante pro vobis Domino in regionē ſalutis, id eſt in ſpiritualē vitam appulisti? Eodē modo has importunas cogitationes, quæ reliquiae ſunt ſecularis vitæ, & quali racematio præterita conuerſationis, ſolo contēptu, & reſpectione mentis ad alia vitia, deicītis.

Sexta imperitia bellatorum eſt, ſi non vtantur in bello contraria, que poſſunt conatus aduersariorū obſtare. Exempli gratia, iſti caſtra incendūt, ſtultum eſt, ſi aqua ignē non extinguiſtas. Murum diruerūt, ab-

A ſurdum eſt, ſi non iterū aedificare contendas: armen torum multitudine aciem diſturbare nituntur, ridiculū eſt, ſi noſ ſe faciliter negotio acies aperiat, ut equis, bobus, per media currentibus, ſtatum diligens cura militum iterum aciem occludat. Similiter in ſpirituali bello eſt magna ſtultitia, imminentibus malis ſimilia adiungere, & non contraria reluc̄tari. Cato igne cōcupiētia ardor, & tu cibo, & potu te inurgib̄is: Delicas vestes indueſt. Fēminarum cōfortia diligis: Et tam maniſta ignis fomenta in igneſt te depaſcentem, coniūcies, quid mirum ſi luxuria cōſumaris? Frater coniūcio te impetrat, quem ſolo ſilentio & mansuetudine placare debueras, & cōniūcio eius conuictus adhibes, & maniſta conuictua reſpondes, & vna tantū beſta in aciem tui cordis iactata, in diuerſa per indignationē diſtraheris? Non eſt mirabile ſi ire gladio conſolitus ab odio vincaris. Vide quid dicat Paulus: Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum.] Si ſexuā in malum, ut Augustinus pulchrit̄ ait, addis te illi, & coniungeris illi. Reſtar igitur ut illum vincas, quod illum ſuitineas, & non eadem via indignationis, ſed via contraria mititatis incedas. Qui non vtuntur in bello ſpiritualē contraria, ſed vita tua ſouuentur, videntur hoſti appropinquare, quem à longe poſſent ſine labore deiceſt.

Septima ſtultitia eſt, enēribus, quæ curſum & pu gnā impediunt, ad bellū procedere, & arma ſupra vires militum ponderofora geſtare. Quām merito vi tauri fanētus Daud, cū aduersus Piliſtēum certamen inuitur, arma ſaulis ſibi minūs accommodata depoſuit, & funda & lapide, cui afflueſt erat, ad gigantem debellandum proceſſit.] In hanc vero ſtultitiam incurrēs, ſi pias exercitationes ſupra proprias vires, ad inſulfus dæmonis vīcēndos atripias. Ut ſi im moderate vigiles, ieunes, ores, & alia ſimilia pietatis ſtudia perſicias. [Rationabile obſequium veltrum,] inquit Apoſtolus, Tale ſcileat, quod corpus domet, non deſtruat: tale quod per rotam vitam durare poſfit, no quod poſt paucos dies deponere, neceſſe ſit, ut imbecillitas noſtre naturę ſubſtitat. Pulchrit̄ ſane Bernardus hanc ſpiritualē militum imperitiam, in hūc modum detexit: Quoties diabolus iugeffit anticipare vigillas, quoad ſolennia fratrum illuderet dormitūt: Quoties producieſt, ut diuinis obſequiis eo inutilem redderet, quo imbecillem? Quoties bene proficienſibus in cenobīis inuidens, obtentu quāſi maioris puritatis erēnum perere perſuāſit? Et cognoverunt miseri tandem, quām verus ſit ſermo, quē fruſtra legerat: Vx ſoli, quoniam ſi cciderit, non habet ſubleuantem? Quoties ad opus manuum, plu quām opus fuerat, incitauit, & fractū viribus cateris regularibus exercitiis inuaidit ſe reddidit? Quām multis exercitationem corporis non modicam perſuāſit, & pietate fraudauit? Deniq; ipſi experti ellis, quomo do quidā, qui antē inhibet non poterant, poſt ad tantum ignauiam deuenērunt, ut cum ſpiritu ceperint, nunc carne conſumentur; quām turpe inere ſe dūs cum ſuis corporibus, quibus crudele antē indixerant bellū.] Hac ille. Ita ergo corpora caſtigemus, ut exercitatio corporalis carnem non perit, ſed cōpreſſam virtutē ſubiicit. Nec iſta dicta fūnt, ut omnino neceſſariam vita asperitatē deſeramus, & in extreum contrarium declinemus. Caro enim licet non imprudenter oneranda, non tamen molliter tractanda eſt, ne aduersus ſpiritu inualeſcat. In ſpiritu enim ve hementi, inquit Daud ad Dominum loquēs:) con teres nauē Tharsis, quia non riſus, non abundantia cibi & potus, non vita delicata, ſed cōpunctionis fer uor, iejuniorum & vigiliarum ſtudium, & circum ſpecta conuerſatio, mala ſeculi gaudia diſturbat.

1. Reg. 17.
n. 40.

Rom. 12.
n. 1.

Bernar.

Eccles. 4.n.
10.

Psalm. 47.
n. 8.

Et

*Iob 3.14.
6.
Greg 4.
morm. c.17.*

Et Iob de nocte culpe dicit: Noctem illam tenebrosum turbo possideat.] Id est (vt interpretatur Gregorius) perpetrationem culpe, non blandimenta secura quietus foveant, sed pie laueni amaritudo penitentiae irrumpt.] Et quidem qui in hoc negligens est, in aliam stultitiam incidit, quod hostem amicum reputat & contra seipsum manifeste confortat.

*Judith 8.
11. & 12.*

Oc̄tava stultitia est, in ipso conflictu arma abidere, & se hosti spoliandum, ferendum, & occidendum offerre. Militem ista facientem imitantur non perseverantes, qui principio quidem pugnant, & secundum prescriptum spiritualium magistri media adhibent, si verò tentatio (Domino ita propter eorum bonum disponente) non cesset, despondentes animum, & pene desperant, & de tradendis hosti seip̄is cogitant. Sunt isti sicut Itaēlītae, qui decreuerunt apud se, quinque tantum diebus auxilium expectare à Domino, & auxilio tardante, atque claps dierum termino pr̄stituto, ciuitatem holti committere. Quibus dixit Judith: Qui estis vos, qui tentatis Dominum? Non est iste sermo quimisericordiam prouocet, sed porci qui iram excite, & furorem accendat. Posuitis vos terminum miserationis Domini, & in arbitrium vestrum diem constituitis ei.] Sed hos monet Paulus: Itaque fratres mei dilecti stabiles esto, & immobiles; abundantes in opere Domini semper.] Stabilitas in bono proposito, & immobilitas in loco nostro tenendo necessaria est. Quia profectò non incipientibus pugnare, aut pati, sed perseverantibus salus promissa est, dicente Domino: Qui perseverauerit usque in finem, hic saluus erit.

Nona stultitia bellantium est, non resistere hostibus in locis aptioribus, cuiusmodi sunt loca alta & angusta, in quibus multis pauci resistunt, sed in locis parentibus, vbi aduersarij aliquanto superioris viribus, victoriam assequuntur. Ad quam stultitiam cauendam horabantur se Syri, dicentes: Dijmontium sunt Dij eorum, & ideo superauerunt nos; sed melius est, vt pugnemus contra eos in campis, & obtinebimus eos.] Eam autem amplectuntur, qui statum vite perfectè, aut vitam ipsam perfectam, & occupationes sublimes relinquent, in quibus facile est tentationes vincere, & ad vitam secularem, aut seculares, & exteriore occupatio- redenunt, in quibus difficile est à temptationum laqueis liberari. Aues namque in media regione aëris secura volant, at in infima regione, & prope terram pericula sunt expositi: sic periculum est animali distractionibus, & terrenis occupationibus adhæscere, in quibus aut laqueus temptationis latet, aut viscus immoderate affectionis nos capientis adhæret. Eruere igitur, inquit Salomon, quasi damula de manu, & quasi avis de manu acupis.] Quod certè difficillime pr̄stabis, si patiariste à venatore capi, & laqueis dæmonis implicari, facilimè vero, si omnem occasionem fugias, & sicut damula in via deferta petens, & sicut avis quām longissimè à terra se separans, à primo ingressu in laqueum, imò & ab ipso te conspicuta laqueorum auertas.

Decima & postrema imperitia militum est, (nam alias, quas Dionysius ponit, in prædictis comprehendimus) ibi minùs se de armatura prouideret, vbi magis necessaria est, & maiora instant pericula. Sic insanus fuit Sisara, qui in tentorio inimicæ mulieris, caput, quod munire debuerat, incaute detexit, & tam crastia imprudentia, quam iam à prælio fugiens evaserat, mortem asciuit. Nam Ianel [quæsiuit in capite vulneri locum,] quod sine galea re-

A periens [tempora validè perforauit.] Sic etiam stultus eris, si aduersus alia vita te munies, aduersus illud arma non quereras, ad quod, aut ex naturali dispositione, aut ex inolta consuetudine prior exiftis. Si superbis te proterit, arma imprimit humilitatis assumito: si luxuria vrit, ab occasione igne discedito, & carnis perulantiam castigato: nam reguorum hostium vieto, facile erit milites vincere: his autem aut illis minoribus vitiis deuictis, non statim est facile ducem alia acuentem derubare. Mortuo Goliath, dicit Scriptura: Videntes Philistini, quod mortuus esset fortissimus eorum, fugerunt.] Sic vitio præcipuo, & actius nos tentante, per studium contrarie virtutis extincto, alia nobis non multum curantibus fugient, & ipsa, sua debilitate se vieta & prostrata confitentur. Has tu imperitis in spirituali bello aduersus tentationes fugi, remediisque supra posita diligenter adhibe, & tibi poteris de diuina gratia, hostium victoriā polliceri.

*I. Reg.
17.51.*

De temptationibus in speciali, ac primo incipientium.

CAPVT XII.

EN TATIONVM bella tot sunt numero, quot sunt vitia, quæ nos infestant; quot sunt peccata, quæ nos turbant: quot sunt doli & laquei aduersariorum, quibus nos capere & ligare contendunt: quare sicut impossibile est, vniuersos diaboli laqueos expondere: ita pariter est impossibile, omnes tentationes numerare. Petregrinationis huius vita, inquit Laurentius Iustinianus, quisquis voluerit indagare discimina, inimicorum genera, tentationum species, numerolitates laqueorum, & peccatorum lapsus, proflusus necesse est, vt in sua consideracione deficiat, pricipue cum vita hac horum vniuersa sit plena. Horis quippe singulis, in cunctis actibus, in omnibus negotiis, & in quibusque locis repertus quid cauere, quid metuere, quid respovere, & cum quibus hostibus pugnare te oporteat. Equidem intra nos vigent concupiscentiae, bella geruntur, aduersarij sunt spirituales, hebetatur mens, obnubilatur intellectus, cogitationes perturbant, consilia desunt, alternatur intentio, frigescit affectio, deliberatio nutat, interdum, quæ displicebant, placent, & post paululum, quæ grata erant, odio habentur, sique interior homo, tanquam nauta in medio pelagi constituta, diuersarum procellarum impulsionibus agitata, naufragioque propinquâ obtunditur, deprimitur, attollitur, & pericitatur.] Hæc ille. Non ergo opus supra facultatem nostram, & quod planè ab homine fieri non potest, aggredimur, sed quod facile est & simul vnde, enucleare tentamus. Illud autem est, ex innumerâ temptationum collauie, aliquas communiores feligere, quæ in triplici statu spiritualis vita, scilicet incipientium, proficientium, & perfectorum viros virtuti deditos ordinariè pertinent. Alias enim esse temptationes imperfectorum, alias vero perfectorum, docet Origenes manifeste, quorum illi à carne & sanguine, isti vero à principiis, & potestatibus tenebrarū, importunis temptationibus affliguntur. Quod non ita accipendum est, ac si nunquam caro perfectos, & nunquam spiritus malignus imperfectos impugnet, sed quia communis

*Iustinius.
lib. de
gradibus
perfectio.
c.4.*

*Orige. in
Iofue
hom. II.
ad c.9.*